

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Masarykova cesta 16

1000 Ljubljana

Na podlagi naraščajočih potreb po preglednem in priročnem iskanju informacij v vedno širšem spletnem svetu digitalnih vsebin dajemo Univerzitetna knjižnica Maribor, Univerzitetna knjižnica Univerze na Primorskem, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani in Institut informacijskih znanosti, Maribor

naslednjo

POBUDO ZA VZPOSTAVITEV AKADEMSKE DIGITALNE ZBIRKE SLOVENIJE (ADZ.SI)

Digitalno okolje z različnimi viri in oblikami digitalnih vsebin postaja prevladujoči vir informacij za akademsko sfero. Univerze in druge znanstvene ter raziskovalne ustanove oz. raziskovalci, učitelji in študenti, ki delujejo v njihovem okviru, so najzahtevnejši iskalci in uporabniki teh informacij. Njihove ustanove tudi namenijo znatne vsote sredstev za nabavo in licenčnine za informacijske vire. Zaradi velikega števila informacijskih virov, informacij in podatkov, izdelanih v različnih formatih in dostopnih na različne načine in na različnih nosilcih (e-revije, e-knjige, arhivirana dela v repozitorijih, video gradiva, tiskana gradiva), obstaja potreba uporabnikov knjižnic iz izobraževalnega in raziskovalnega okolja po vzpostavitvi sodobnejšega okolja za uporabo informacijskih virov.

S sodobnimi tehnologijami (t. i. tehnologijami »discovery tool« in openURL) bi bilo možno nadgraditi iskalnik COBISS+, da bi uporabniki poleg bibliografskih informacij dostopali tudi do:

- celotnih besedil e-revij in e-knjig v licenciranih informacijskih virih,
- celotnih besedil del, spravljanih v slovenskih repozitorijih,
- drugih digitalnih zbirk slovenskih visokošolskih in drugih vključenih knjižnic.

Nekatere slovenske knjižnice že imajo določene izkušnje s tovrstnimi tehnologijami:

- Univerzitetna knjižnica Maribor upravlja portal UMNİK,
- Centralna tehniška knjižnica upravlja portal Digitalne knjižnice Univerze v Ljubljani.

Obe aplikaciji temeljita na zgoraj omenjenih vsebinah. Težava je v tem, da je upravljanje tovrstnih aplikacij zahtevno delo in zato potrebujemo specializirane strokovnjake. Problem je tudi integracija posameznih tipov zbirk, še posebej knjižničnih katalogov, v vseobsegajoči bibliografski indeks. Naslednja težava je, da morajo uporabniki za uporabo različnih tipov informacijskih virov uporabljati različne vmesnike (na primer COBISS+ in portal digitalne knjižnice). Menimo, da ima Institut informacijskih znanosti, Maribor (IZUM) največ izkušenj na področju izgradnje in

vzdrževanja bibliografskih informacijskih sistemov v Sloveniji. V letu 2016 so zagnali programsko opremo COBISS+, ki je pripravljena na integracijo omenjenih virov.

Zato dajemo pobudo, da IZUM nadgradi programsko opremo COBISS+ tako, da bo poleg iskanja bibliografskih podatkov o tiskanem gradivu omogočala tudi iskanje in dostop do celotnih besedil elektronskih informacijskih virov, ki jih visokošolske in druge knjižnice naročajo pri ponudnikih mednarodne znanstvene literature, ter do drugih zbirk v elektronski obliki. Zavzemamo se za odprt sistem, ki bo tudi širši javnosti v skladu z licenčnimi pravili podal kar največ informacij o dostopnem gradivu v slovenskih knjižnicah. Sistem naj poleg iskalnika zagotovi tudi abecedne sezname vseh naročenih informacijskih virov ter abecedne sezname e-gradiv (e-knjig, e-revij) na nacionalni ravni. Iskalnik naj deluje na temelju enotnega in splošno privzetega avtentikacijskega sistema Arnes AAI. Sistem naj bo zastavljen tako, da ga bo v prihodnosti možno razvojno dograjevati (npr. enoten sistem za posredovanje dokumentov, enoten sistem za informacijsko podporo odprtemu publiciranju idr.). Sistem naj vključenim knjižnicam prav tako omogoči aktivno sodelovanje pri izboljšavah in nadgradnjah.

Projekt izgradnje ADZ.Si je nacionalnega pomena, zato se na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS obračamo s prošnjo za podporo in pomoč pri zagotavljanju javnih sredstev za njegovo izvedbo.

S spoštovanjem,

dr. Zdenka Petermanec, direktorica Univerzitetne knjižnice Maribor

Zdenka Petermanec

Viljem Leban, direktor UP Univerzitetne knjižnice

Viljem Leban

mag. Miro Pušnik, direktor Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani

Miro Pušnik

dr. Aleš Bošnjak, direktor Instituta informacijskih znanosti, Maribor

Aleš Bošnjak

